

Školní vzdělávací program pro školní družinu

ŠKOLA ZÁKLAD ŽIVOTA

1. Identifikační údaje:

Školní družina při Základní škole a Mateřské škole Lišov

Nová 611

373 72 Lišov

telefon: 38 7994 343

e-mail: zs@zslisov.cz

Ředitelka školy: Mgr. Monika Hrdinová

Zástupkyně ředitele pro úsek ŠD: Mgr. Irena Hohenbergerová

Koordinátor ŠVP pro ŠD: Vladislava Křížová

Zřizovatel Městský úřad Lišov

2. Obecná charakteristika

Školní družina (ŠD) je zřízena dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a řídí se vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění.

Školní družina realizuje výchovu, vzdělávání a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit v oblasti vzdělávací, odpočinkové, relaxační a zájmové činnosti. Práce školní družiny je samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Školní vzdělávací program má dlouhodobý charakter. V rámci tohoto programu je tvořen roční a měsíční tematický plán práce, ve kterém jsou konkretizovány výchovně vzdělávací okruhy a jednotlivé činnosti.

2.1. Počet oddělení

Kapacita školní družiny je 250 dětí rozdělených do 6 oddělení. Pobyt je zajištěn pro děti 1. – 5. třídy (popř. 6. třídy). Počet pedagogických pracovníků je 6 vychovatelek.

2.2. Provoz ŠD

Školní družina je určena pro účastníky 1. – 5. tříd (popř. žáky 2.stupně)

Ranní provoz ŠD: 6.45 – 7.30 hod.

Odpolední provoz ŠD je od 11.40 – 17.00 hod

2.3. Materiální a ekonomické podmínky

ŠD je součástí ZŠ a je umístěna ve třídách školy, které jsou vybaveny pro odpolední činnosti ŠD. Učebny jsou prostorné, světlé a útulné. Je zde vytvořen koutek, který slouží především k odpočinku a relaxaci. Pro zájmovou činnost jsou místnosti vybaveny stolečky, lavicemi a židličkami. Ve ŠD je dostatek her a hraček i dalších pomůcek pro ZČ (výtvarné, sportovní, přírodovědné). V každém oddělení jsou k dispozici pastelky, křídly, voskovky a výtvarný materiál a pomůcky. Během roku jsou potřeby k jednotlivým činnostem průběžně dokupovány. K dispozici jsou interaktivní tabule, audio technika a tablety. Výzdoba je často aktualizována podle programových bloků. Děti jsou vedeny k šetrnému zacházení s hrami, hračkami, sportovním náčiním a jinými pomůckami. Pro pohybové aktivity lze využívat i tělocvičnu, počítačovou učebnu, kuchyňku. Pro pobyt venku slouží školní hřiště s dětskými prolézačkami (zařízené podle norem EU), školní sportoviště a atria školy.

2.4. Bezpečnost a ochrana

- Žáci přihlášení do školní družiny jsou poučeni o BOZP a záznam o poučení je uveden v elektronické třídní knize. Vychovatelky dbají na proškolení všech účastníků činnosti školní družiny.
- Za bezpečnost žáka ve školní družině odpovídá vychovatelka školní družiny, a to od příchodu žáka až do odchodu žáka ze školní družiny.
- Účastníci, kteří odcházejí v průběhu pobytu v ŠD na zájmový kroužek, musí být vyzvednuti a opět předáni osobou, která kroužek vede a která po celou dobu trvání kroužku za účastníky přepírá zodpovědnost.
- Žákům není dovoleno opouštět školní družinu bez vědomí vychovatelky.
- Každé zranění musí žáci ihned nahlásit vychovatelce, která zajistí ošetření, zápis do Knihy úrazů a informuje zákonné zástupce. K ošetření účastníka je k dispozici lékárnička v kabinetě vychovatelek.
- Pro činnost školní družiny platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu včetně Desatera pravidel vzájemných vztahů.

2.5. Přijímání dětí do ŠD, přihlášky, poplatky

- Vedoucí vychovatelka zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

- přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy, přijetí není nárokové.
- Účastníci jsou přijímáni k pravidelné docházce na základě písemné přihlášky (zápisního lístku).
- Výše příspěvku na školní družinu je stanovena Vnitřní směrnicí ředitele školy k výši a podmínkám pro snížení nebo prominutí úplaty za předškolní vzdělávání v MŠ školské služby ŠD. Výše úhrady úplaty za zájmovou činnost činí 200,- Kč měsíčně a je placena společně se stravou.
- Rodiče nebo jiní zákonní zástupci účastníka přihlášeného k pravidelné docházce do družiny sdělí písemně odpovědné vychovatelce rozsah docházky žáka a způsob odchodu účastníka z družiny; tyto údaje jsou zaznamenány na zápisním lístku. Omluvu nepřítomnosti účastníka v družině, odchylky od docházky účastníka, nebo pokud má účastník odejít ze ŠD jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí rodiče vychovatelce školní družiny také písemně. Předem známou nepřítomnost účastníka v družině zákonný zástupce oznámí písemně. Prioritně zákonní zástupci komunikují přes Bakaláře.
- Z bezpečnostních důvodů nelze uvolňovat účastníky na základě telefonické žádosti.
- Odhlašování účastníků ze ŠD je prováděno na základě písemné žádosti zákonných zástupců.

2.6. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími podmínkami

Při vzdělávání dětí se speciálními potřebami úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, výchovným poradcem a zákonnými zástupci, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Integrované děti jsou začleňováni do organizačních jednotek a aktivit v oblasti zájmového vzdělávání. Při zařazování těchto žáků je dodržována platná legislativa.

3. Organizace činností ve školní družině

3.1. Provoz ŠD

Časové rozvržení činností:

5.45 – 7.30 příchod žáků do ŠD

6.00 – 7.30 odpočinkové činnosti

7.30 – 7:45 přechod ze školní družiny do třídy

konec vyučování – přechod ze třídy do ŠD

oběd – účastníci nenastupují do jídelny hned po zvonění, ale až docházce v ŠD

po obědě – odpočinkové činnosti

13.00 – 15.00 hlavní činnost: zájmové činnosti, pobyt venku (svačina)

15.00 – 17.00 spontánní činnosti

3.2. Časový plán

Ranní činnosti jsou klidné a nenáročné, odpočinkového zaměření, probíhají spíše individuální formou. Děti přicházejí průběžně. Odpočinkové činnosti jsou klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil, děti samy volí k těmto činnostem optimální polohu. Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, zařazují se do nich pohybové aktivity a pobyt venku. Zájmové činnosti umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností. Dominující je vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení. Činnosti probíhají organizovaně či spontánně ve skupinách či individuálně. Příprava na vyučování probíhá nenásilnou formou v průběhu celého dne formou her, vycházek, četby, besed aj. Děti si mohou po 15.00 hodině individuálně psát domácí úkoly. Kroužky jsou realizovány v rámci činnosti školní družiny. Pobyt dětí v družině provází řada režimových momentů – přechody, převlékání, sebe obslužné činnosti, oběd ve školní jídelně apod. Snahou je, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a děti je vykonávaly automaticky.

Jsou tu i rizika, která ovlivňují a narušují výchovně vzdělávací činnost:

- časová rozdílnost při nástupu žáků do ŠD po vyučování
- kroužky zájmové činnosti
- spojování oddělení
- vyzvedávání a pouštění žáků v době zájmových činností (13.00 –15.00h.)

3.3. Denní skladba činností

- po vyučování – hygiena, oběd probíhá ve školní jídelně)
- odpočinkové činnosti – klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a k regeneraci duševních a fyzických sil
- zájmové činnosti – umožňují seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností, dominující je vlastní aktivita žáků, činnosti probíhají organizovaně či spontánně ve skupinkách nebo individuálně
- rekreační činnosti - slouží k regeneraci sil, patří do nich pohybové, sportovní a manuální prvky
- odpočinkové činnosti – hry dle vlastního výběru a odchody žáků z družiny

3.4. Personální obsazení

Školní družina má 6 oddělení s kapacitou do 250 žáků. Každé oddělení vede kvalifikovaná vychovatelka s odborným vzděláním. Je iniciátorem a průvodcem žáka při činnostech, které motivuje, navazuje, přímo či nepřímo řídí a hodnotí. Probouzí v dětech aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Během celého pedagogického působení rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další

rozvoj žáků. Povinností vychovatelky je dále se sama vzdělávat akreditovaných kurzech, nebo samostudiem.

3.5. Formy a metody práce

Pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti

- činnost přihlášených dětí dle programu ŠD
- zájmové kroužky (výtvarně pracovní kroužek, sportovní kroužek, zdravotnický kroužek, kroužek vaření)
- celodružinové hry, soutěže

Příležitostná výchovně, vzdělávací, zájmové, tematické a rekreační činnosti

- přednášky, besedy, výstavy, exkurze, besídky, divadelní představení, sportovní akce

Spontánní činnosti

- ranní klidové hry
- odpolední činnosti
- pobyt venku

4. Roční plán školní družiny

Roční plán je rozvržen do 5 bloků a obsahuje 10 témat dle měsíce.

Cesta do pravěku	Za dinosaury
	Do doby ledové
Cesta do pohádky	Sněhurka
	Grinch
Cesta za koumáky	Objevitelé
	Vynálezci
Cesta do středověku	Středověké hrady
	Rytířská škola
Za indiány	Za indiány 1.
	Za indiány 2.

5. Výchovně vzdělávací činnost

5.1. Konkrétní cíle výchovy a vzdělávání

- rozvíjí svou osobnost po stránce poznání, vybavují se sociálními, mravními a duchovními hodnotami, jak pro osobní, tak pro společenský život
- rozvíjí všeobecné vzdělání, získané v době vyučování
- chápe a uplatňuje zásady, práva a svobody v kolektivu dětí
- utváří si kladné postoje k národní a státní příslušnosti, respektuje ostatní národnostní kultury
- chápe a uplatňuje rovnost dívek a chlapců
- seznamuje se s evropskou kulturou
- uplatňuje zásady správného chování v životním prostředí a jeho ochraně
- zná zásady dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví

5.2. Výchovně vzdělávací strategie ŠVP – kompetence

5.2.1. Kompetence k učení:

- pochopení nutnosti přípravy na vyučování
- aktivně se zúčastňuje didaktických her
- orientuje se, chápe a sám si vyhledává informace
- vybírá si vhodné způsoby práce k dosažení nejefektivnějšího výsledku
- umí posoudit a zhodnotit svůj výkon
- "jdeme příkladem" - dalším vzděláváním si rozšiřujeme svůj pedagog. obzor

5.2.2. Kompetence k řešení problému:

- rozlišuje správná a chybná řešení
- nabízí více možností při řešení problému
- při praktických činnostech postupuje promyšleně
- započaté činnosti dokončuje
- všímá si dění i problémů a tyto jsou motivací k řešení dalších problémů
- "jdeme příkladem" - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace v družině.

5.2.3. Kompetence komunikativní:

- své pocity dokáže vyjadřovat řečí, gesty a dalšími prostředky
- naslouchá a ve vhodný okamžik se dokáže zapojit do diskuze
- dokáže vyjádřit své myšlenky a názory v souvislém ústním projevu
- spolupracuje v týmu
- "jdeme příkladem" - svým přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností, sami otevřeně komunikujeme, své názory opíráme o logické argumenty, pozitivně svoji školu a vychovatelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

5.2.4. Kompetence sociální a interpersonální:

- navazuje a udržuje kontakty a přátelství
- dokáže pomoc poskytnout, ale i o ni požádat
- rozpozná vhodné a nevhodné chování
- je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis
- "jdeme příkladem" - podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i nepedagogických pracovníků, respektujeme práci, roli, povinnosti.

5.2.5. Kompetence občanské a činnosti:

- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- respektuje druhé, umí se vcítit do situace druhých
- dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých
- odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem
- chápe ekologické a environmentální souvislosti
- "jdeme příkladem" - respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti, respektujeme osobnost žáka a jeho práva, budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.

5.2.6. Kompetence k trávení volného času:

- dokáže si vybrat vhodnou aktivitu a zapojit se
- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- respektuje pravidla
- dokáže odmítnout nevhodnou nabídku.

5.3. Výchovně vzdělávací okruhy " Člověk a jeho svět "

Školní družina se pro tvorbu svého vzdělávacího programu inspirovala kapitolou " Člověk a jeho svět " z Rámcově vzdělávacího programu pro ZŠ. Tato oblast se dělí do pěti tematických okruhů:

- **Místo, kde žijeme**
- **Lidé kolem nás**
- **Lidé a čas**
- **Rozmanitost přírody**
- **Člověk a jeho zdraví**

5.3.1. Místo, kde žijeme

- rozhovory na téma "můj domov, moje rodina"
- kreslení členů rodiny, pokojíčků
- seznámení s budovou školy a blízkým okolím, školní řád, řád školní družiny
- kreslení plánu školy, orientace po budově, bezpečná cesta do školy
- důležitá místa v městě (zdrav. středisko, pošta, policie, městský úřad)
- dějiny a historické památky ve městě, zvyky našeho kraje hlavní město Praha, orgány

- státní moci – jejich zástupci, symboly našeho státu
- Česká republika, Evropa, svět – rozdíly a zajímavosti
  - vědomostní kvízy, testy
- (kompetence občanské a činnostní)

5.3.2. Lidé kolem nás

- vytváření pozitivního prostředí ve ŠD – vztahy mezi spolužáky, respekt, tolerance, ohleduplnost
  - základy slušného chování (pozdravit, požádat, poděkovat ap.)
  - příbuzenské vztahy v rodině a vztahy mezi nimi
  - úcta k sobě samému, druhým a starším
  - lidské vlastnosti
  - lidé s různými poruchami a chování k nim
  - práva a povinnosti, základní lidská práva, práva dítěte, řád ŠD a školy
  - osobní a společné vlastnictví
  - kultura soužití v jiných zemích, srovnání (využití denního tisku, internet)
- (kompetence k řešení problémů, sociální a komunikativní)

5.3.3. Lidé a čas

- denní režim
  - orientace v čase (minulost, přítomnost, budoucnost – časová osa, plánování)
  - narozeniny a výročí v rodině
  - členění roku na roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny
  - význam lidových tradic – Vánoce, Velikonoce, masopust, pálení čarodějnic ap.)
  - významné události regionu, kulturní a historické památky
  - využití archivů, knihoven a muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- (kompetence k trávení volného času, k učení)

5.3.4. Rozmanitost přírody

- pozorování změn v přírodě dle ročního období
  - sluneční soustava, den a noc
  - fauna a flóra na ostatních kontinentech
  - ochrana živočichů a rostlin
  - péče o pokojové rostliny
  - využití přírodnin k výtvarným činnostem
  - třídění odpadu doma i ve škole, sběr papíru
  - ekologické katastrofy, živelné pohromy (záplavy, sucha ap.)
- (kompetence k učení)

5.3.5. Člověk a jeho zdraví

- základní hygienické návyky, udržování pořádku (využití poznatků o lidském těle)
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
- správná životospráva a pohyb – zdravý životní styl
- odpočinek a relaxace

- prevence úrazů a první pomoc
- reakce na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- důležitá telefonní čísla
- prevence sociálně patologických jevů (alkohol, drogy, kouření ap.)
- základní pravidla účastníka silničního provozu

(kompetence sociální a interpersonální, občanské a komunikativní)

5.4. Obsah vzdělávacího programu ŠD "Člověk a jeho svět"

5.4.1. Místo, kde žijeme

Činnosti příležitostné:

- vítání prvňáčků ve školní družině
- malba, kresba, výzdoba prostor ŠD
- vztah k místním tradicím
- kolektivní dílo (stavby, koláže – výstavy)

(kompetence 1.,2.)

Činnosti pravidelné:

- seznámení s prostředím a okolím školy
- rodina, místo, kde žijí
- bezpečná cesta do školy a zpět
- vycházky do okolí školy

(kompetence 3.,5.)

Činnosti průběžné:

- četba a poslech knih, časopisů, CD
- poznávání služeb v obci
- konstruktivní stavebnice
- skupinové práce na dané téma

(kompetence 2.,5.).

5.4.2. Lidé kolem nás

Činnosti příležitostné:

- dětský karneval
- návštěva divadla, knihovny
- dárky pro maminky, důchodce ap.

(kompetence 5.)

Činnosti pravidelné:

- kamarádské vztahy mezi dětmi, předcházení šikaně
- osvojování a dodržování základů společenského chování

- urovnávání sporů a každodenních konfliktů mezi dětmi
- navozování modelových situací

(kompetence 6.)

Činnosti průběžné:

- hodnocení činnosti žáků s jejich aktivní účastí, sebehodnocení
- při hrách dodržovat určitá pravidla
- respektování pravidel silničního provozu při vycházkách

(kompetence 5.).

5.4.3. Lidé a čas

Činnosti příležitostné:

- oslava vánočních svátků
- Den učitelů, Den dětí
- návštěva muzea, knihovny

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.)

Činnosti pravidelné:

- putování časem
- výtvarné a prakticko-technické činnosti
- společensko-vědní hry a činnosti
- vycházky do okolí

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.)

Činnosti průběžné:

- orientace v čase a časový řád
- účelně plánovat čas v ŠD
- režim dne a režim ŠD, dbát na pohodu v ŠD
- tematická četba, vypravování, poslech CD
- (kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.).

5.4.4. Rozmanitost přírody

Činnosti příležitostné:

- oslavy jara, Velikonoc
- Den země

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.)

Činnosti pravidelné:

- rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody
- tvorba a ochrana životního prostředí
- porovnávání poznatků a výtvarné zpracování
- tematické vycházky

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.)

Činnosti průběžné:

- péče o zeleň
- pozorování změn v přírodě
- využívání zkušeností z ekologické výchovy
- tematická četba, vypravování

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.).

5.4.5. Člověk a jeho zdraví

Činnosti příležitostné:

- zdravotní cvičení, jóga ap.
- návštěva lékárny
- zdravé vaření

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.)

Činnosti pravidelné:

- odpovědnost za své zdraví, hygienické návyky
- zdraví a nemoci – prevence
- pohybové a tělovýchovné chvílky
- relaxační činnost

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.)

Činnosti průběžné:

- seberealizace
- poznávání sami sebe
- nabídka spontánních aktivit
- relaxační cvičení

(kompetence 1.,2.,3.,4.,5.,6.).

6. Evaluace

6.1. Evaluace

Oblasti evaluace budou vycházet z RVP, ale budou z nich vybrány oblasti zásadní pro školní družinu. Hodnocení bude také vyplývat ze zásad pedagogiky volného času. Evaluaci ŠVP provádí zástupce ředitele na základě třídních vzdělávacích programů na konci školního roku. Jsou sledovány a vyhodnocovány průběžně i podmínky materiální, bezpečnostní a organizační.

6.2. Vnitřní evaluace:

Vychovatelka:

- Hodnotí během celého týdne, přičemž se především zaměřuje na individuální rozvoj dětí. Hodnocení většího či menšího tematického celku provádí po skončení činnosti. Vychovatelka se zamýšlí nad dosažením daného cíle. Podle výsledků dále plánuje tematické celky, popř. upravuje nebo vkládá nové náměty. Hodnotí zájem dětí, jejich aktivitu.

Zástupkyně ředitelky pro školní družinu:

- při metodických poradách nebo hospitacích, rozbořem písemných dokumentů

Ředitelka školy:

- formou hospitací v jednotlivých odděleních ŠD, sledováním prací účastníků

4.3 Vnější evaluace

- zákonní zástupci formou rozhovorů, anket a dotazníků
- Česká školní inspekce
- zřizovatel

Platnost od 1.září 2022

Zpracovala:

Vladislava Křížová
vedoucí ŠD

Schválila:

Mgr. Monika Hrdinová
ředitelka školy